

Ridder Hoen en de Waakdraak

Op avontuur in een kasteel:
lesvoorbereidingsformulier

kasteel/hoensbroek

erfgoed
educatie.

Ridder Hoen en de Waakdraak

-

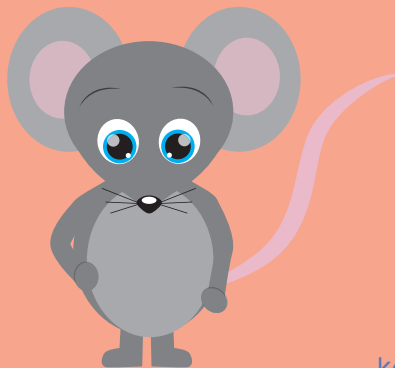
Op avontuur in een kasteel: lesvoorbereidingsformulier.

leergebieden:
oriëntatie op jezelf en de wereld
taal / nederlands

disciplines:
architectuur
dans
erfgoed
museum

21st century skills:
communiceren
sociale en culturele vaardigheden

De leerlingen krijgen een introductie van het cultureel erfgoed “Kasteel Hoensbroek” en maken kennis met het tijdvak van de monniken en ridders door middel van een introductie in de klas, een interactieve rondleiding door “kasteel Hoensbroek”, en een creatieve afsluitende opdracht.

kern doelen

Nederlands

1 | De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.

12 | De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden.

Kunstzinnige oriëntatie

54 | De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

56 | De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Oriëntatie op jezelf en de wereld: Tijd 52 | De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten; ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; wereldoorlogen en holocaust; televisie en computer.

Bewegingsonderwijs

58 | De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden.

Benodigde materialen

-

Uitnodiging van Ridder Hoen

Afbeelding van kasteel

Hoensbroek

Woordenlijst

Smartboard

Middeleeuwse muziek

Kleurplaten

Materialen aanwezig in het museum:

Verkleedkleding kinderen

Wegwijs-muizen

Katapult

Ridder met harnasdelen

Vertelplaten

Vertelkastje

Knuffeldraak

1 les moment

Ridder Hoen en de Waakdraak

-

Locatie: Klaslokaal

Lesduur: 45 minuten

**Deze les wordt gegeven door:
groepsleerkracht**

beginsituatie

-

De leerlingen hebben nog geen voorkennis van "Kasteel Hoensbroek". Ze kennen wellicht verhalen over kastelen, ridders en prinsessen. Voor de leerlingen spelen deze verhalen zich echter af in een fantasiewereld.

leerdoel

-

De leerlingen bereiden zich voor op het bezoek aan het museum en leren de belangrijkste aspecten rondom het thema: kasteel.

inleiding | 10 minuten

-

De leerlingen zitten in de kring. De leerkracht vertelt de leerlingen dat er post is gekomen (hierbij kan er ingegaan worden op wat je met de post krijgt - brief/uitnodiging/rekening - en wie de post brengt (postbode)).

De envelop wordt geopend en de uitnodiging van Ridder Hoen en jonkvrouw Cecilia wordt voorgelezen. Dit is de introductie op het onderwerp "riders en kastelen."

Materialen:

- Uitnodiging van Ridder Hoen en Jonkvrouw Cecilia.

kern | 25 minuten

-

De leerkracht gaat naar aanleiding van de uitnodiging met de leerlingen een gesprek aan over de inhoud van de uitnodiging. Ridder Hoen en Jonkvrouw Cecilia wonen in een kasteel, dit ziet er anders uit dan het huis van de leerlingen. Als er over het kasteel wordt gepraat kan de afbeelding van het Kasteel op het smartboard worden geprojecteerd.

De leerkracht gaat een gesprek aan met de leerlingen over wat ze zien. Sommige delen van het kasteel zijn misschien al herkenbaar voor de leerlingen zoals een raam en de toren. De leerkracht wijst verschillende delen van het kasteel aan en vraagt of de leerlingen hier de naam van weten. Zo worden de leerlingen langzaam bekend gemaakt met alle delen van het kasteel. De leerkracht kan er voor kiezen om de woorden op een bord te schrijven en hier afbeeldingen van de woorden bij te voegen. Dit kan in de klas blijven staan totdat leerlingen naar het kasteel gaan. De woorden kunnen herhaald worden.

Bij alle elementen kan de vergelijking met het eigen huis worden gemaakt.

Materialen:

- Afbeelding "Kasteel Hoensbroek"
- Smartboard
- Woordenlijst

slot | 10 minuten

-

Als afsluiting wordt de uitnodiging weer erbij gepakt en wordt deze nog een keer voorgelezen. Met de foto op de achtergrond kan de groepsleerkracht de leerlingen nogmaals vragen om een aantal kenmerken van het kasteel op te noemen.

Materialen

- Uitnodiging Ridder Hoen en Jonkvrouw Cecilia
- Afbeelding Kasteel Hoensbroek
- Smartboard
- Woordenlijst

verdiepende laag

-

Woordenbord: Bord in de klas waar aan het begin de woorden opgeschreven worden die de leerlingen al weten over het onderwerp ridders en kastelen. Hier worden ook de introductiewoorden bij geschreven. Bij elk woord word ook een bijpassende afbeelding gezocht zodat de leerlingen de woorden aan de afbeeldingen kunnen koppelen.

Na het bezoek aan het kasteel worden door de leerlingen nog extra woorden toegevoegd die ze geleerd hebben.

Speelkasteel maken: Uit een grote doos wordt een ophaalbrug gesneden, deze wordt met een touwtje vast gemaakt aan een bezemsteel die zich achter aan in de doos bevind. Door aan de bezemsteel te draaien kan de ophaalbrug worden opgehaald.

Knutselen van een eigen kasteel: Met oude dozen en rollen van keukenrol/wc-papier kunnen de leerlingen een eigen kasteel knutselen met alle elementen die bij de opdracht zijn benoemd. Als dit kasteel op een groot blad wordt gezet kan hier ook een slotgracht omheen worden gemaakt.

Kalender: Maak een afstreepkalender waar de dagen worden afgeteld tot de dag dat ze op bezoek gaan. Deze kunt u versieren met afbeeldingen van "ridders en kastelen".

2 les
moment

Ridder Hoen en de Waakdraak

-

Locatie: Kasteel Hoensbroek

Lesduur: 60 minuten

**Deze les wordt gegeven door:
workshopgever**

Vooraf en bijzonderheden

-

De rondleiding wordt gegeven door de workshopgever. De groepsleerkracht neemt een ondersteunde houding aan tijdens de les.

Als er ouders gereden hebben naar het Kasteel, kunnen zij gedurende de les een kop koffie drinken in het café. Zij worden bij het eind uitgenodigd om de dans te bekijken.

Les 2 en 3 omvatten een museumbezoek en vinden achtereenvolgens plaats.

Beginsituatie

-

De leerlingen hebben de uitnodiging van Ridder Hoën en Jonkvrouw Cecilia op school besproken. Ze weten dat ze een kasteel gaan bezoeken en kennen al een aantal woorden die hiermee te maken hebben.

Lesdoel

-

De leerlingen leren over middeleeuwse architectuur. Over hoe een kasteel is opgebouwd en hoe dit verschilt van hun eigen huis. Ze trainen mondelinge taalontwikkeling met betrekking tot de ontwikkeling van het communicatievermogen en de woordenschatontwikkeling van woorden die samenhangen met een specifieke architectuur en tijdsvak.

Inleiding | 10 minuten

-

De leerlingen worden door de Jonkvrouw/Ridder opgewacht. Deze verwelkomt de leerlingen aan de poort van het kasteel en vraagt of ze dit kas-

teel al eens hebben gezien en of ze weten wat bepaalde elementen van het kasteel zijn.

De leerlingen lopen verder over de ophaalbrug tot op de binnenplaats. Ook hier wordt weer rondgekeken. De Jonkvrouw/Ridder neemt de leerlingen mee naar de kelder van het kasteel. Hier worden de jassen uit gedaan en kunnen de leerlingen eventueel naar het toilet.

Dan gaan alle leerlingen zitten in een kring. De jonkvrouw/ridder vertelt dat ze een verhaal over het kasteel wil vertellen. Ze vraagt de leerlingen of deze haar/hem daarbij willen helpen en omdat muizen een grote rol in het verhaal spelen wil ze graag alle leerlingen omtoveren tot muisjes. De leerlingen worden verkleed. Daarna worden de regels voor het museum uitgelegd.

Materialen:

- Verkleedkleding
- Museumregels

kern | 20 minuten

-

De Jonkvrouw/Ridder neemt de leerlingen mee naar de eerste zaal voor het verhaal. De leerlingen lopen in een rij terwijl ze elkaars staart vast houden. We volgen de muizen die ons de weg wijzen. In de eerste zaal worden alle spelers van het verhaal geïntroduceerd, Ridder Hoen, Jonkvrouw Cecilia, kleine Hoen en vosje Hoen.

De Jonkvrouw/Ridder vertelt het verhaal maar vertelt dit aan de hand van wat de leerlingen op de vertelplaat aanwijzen. Er worden 4 verschillende kamers bekeken die allen overeen komen met de kamers van de vertelplaten. Er wordt ook met de leerlingen gekeken naar hoe de tekeningen lijken op de echte voorwerpen en of deze voorwerpen ook in hun eigen huis te vinden zijn.

kern | 10 minuten

-

De afsluiting van het verhaal is direct het beginpunt van het volgende lesmoment: de dans. Afsluiting en inleiding zijn dus hetzelfde. Dit betekent dat tussen de twee momenten geen pauze zit. Dit kan eventueel wel worden ingelast als de docent hierom vraagt, omdat er in het kasteel niet gegeten mag worden zal er wel met de leerlingen naar buiten/café moeten worden gegaan.

Het verhaal wordt afgerond met een feest. Er wordt nog kort ingegaan op de reden van het feest. De draak is nu de vriend en niet de vijand van de kasteelbewoners. Vroeger in een kasteel werd er anders feest gevierd dan nu, maar ook hetzelfde. Hoe vieren de leerlingen feest, hoe viert de Jonkvrouw/Ridder feest. Er is muziek en dans nodig voor een feest.

Verdiepende laag

-

Het basisverhaal blijft voor alle groepen hetzelfde, er kan echter meer nadruk gelegd worden op bepaalde elementen naar aanleiding van de kennis van de leerlingen. Als de leerlingen al vaker in een kasteel zijn geweest en dus meer kennis van het kasteel hebben kunnen er meer objecten worden geïntroduceerd.

3

les
moment

Ridder Hoen en de Waakdraak

-

Locatie: Kasteel Hoensbroek

Lesduur: 60 minuten

(direct achter moment 2)

**De les wordt gegeven door:
workshopgever**

Vooraf en bijzonderheden

-

Les 2 en 3 omvatten een museumbezoek en vinden achtereenvolgens plaats.

Beginsituatie

-

De leerlingen hebben net het verhaal van Ridder Hoen gehoord. Aan het einde van het verhaal vieren de kasteelbewoners feest. Dit spelen wij na in deze les.

Lesdoel

-

De leerlingen leren middeleeuwse muziek herkennen en leren dat er vroeger op deze muziek anders gedanst werd dan op hedendaagse muziek. Ze leren middeleeuwse dansspasjes en leren dansen in een groep.

Inleiding | 10 minuten

-

De afsluiting van het verhaal is direct het beginpunt van het volgende lesmoment: de dans. Afsluiting en inleiding zijn dus hetzelfde. Dit betekent dat tussen de twee momenten geen pauze zit. Dit kan eventueel wel worden ingelast als de docent hierom vraagt, omdat er in het kasteel niet gegeten mag worden zal er wel met de leerlingen naar buiten/ café moeten worden gegaan.

Het verhaal wordt afgerond met een feest. Er wordt nog kort ingegaan op de reden van het feest. De draak is nu de vriend en niet de vijand van de kasteelbewoners. Vroeger in een kasteel werd er anders feest gevierd dan nu, maar ook hetzelfde. Hoe vieren de leerlingen feest, hoe viert de Jonkvrouw/Ridder feest. Er is muziek en dans nodig voor een feest.

kern | 40 minuten

-

De Jonkvrouw/Ridder gaat de leerlingen leren hoe een middeleeuwse dans gaat. Eerst worden er een paar algemene oefeningen gedaan. Het losschudden van de armen etc. Er zijn een paar stapjes die steeds worden herhaald. De Jonkvrouw/Ridder doet deze voor, de leerlingen doen ze na. Als de stapjes vaak genoeg zijn geoefend proberen we er een aantal achter elkaar te doen, de Jonkvrouw doet ze voor en de leerlingen doen ze weer na.

Aan het eind worden de ouders uitgenodigd om de dans te bekijken, die de leerlingen zojuist geoefend hebben.

Materialen:

- CD-speler
- Middeleeuwse muziek

slot | 10 minuten

-

De leerlingen gaan met de Jonkvrouw/Ridder terug naar de kasteelkelder. Hier wordt nog even nagepraat over hoe ze het kasteel, het verhaal en de dans vonden. Dan worden de muizenkleren weer uitgedaan. Er is hier ook nog gelegenheid voor de leerlingen om naar de wc te gaan voordat ze terug gaan naar school.

Als afsluiting krijgen ze van de Jonkvrouw/Ridder een kleurplaat mee. Dit is een van de vertelplaten die ze op school zelf mogen inkleuren.

Verdiepende laag

-

Op school kan de groepsleerkracht samen met de leerlingen de dans nog eens herhalen. In stappen kan gevarieerd worden. Vooral belangrijk is dat alle leerlingen dezelfde stapjes uitvoeren: dit is een belangrijk kenmerk van een middeleeuwse dans.

4

les
moment

Ridder Hoen en de Waakdraak

-

Locatie: klaslokaal

Lesduur: 60 minuten

**De les wordt gegeven door:
groepsleerkracht**

Beginsituatie

-

De leerlingen hebben kasteel Hoensbroek bezocht. Ze hebben aan het einde van de rondleiding een kleurplaat meegekregen. Deze kleurplaat is één van de vertelplaten die is behandeld in de museumles.

Lesdoel

-

De leerlingen krijgen de kans om het museumbezoek te verwerken en te herhalen door het verhaal nogmaals te vertellen/beleven.

Inleiding | 10 minuten

-

De leerkracht vertelt de leerlingen over het bezoek aan kasteel Hoensbroek. Hij/zij vraagt de leerlingen wat ze er nog van weten. Aan het einde hebben de leerlingen ook iets gekregen, wie weet nog wat dat was? Deel vervolgens de kleurplaten uit.

kern | 30 minuten

-

De leerlingen gaan aan de slag met het inkleuren van de kleurplaten. Tijdens het kleuren kunnen ze met elkaar praten over wat ze zien op de tekeningen. Ook kan de leerkracht rondlopen en de leerlingen vragen wat ze zien.

Materialen:

- Kleurplaten
- Kleurpotloden (door school zelf te verzorgen)

slot | 20 minuten

-

Als de kleurplaten af zijn gaan alle leerlingen in de kring zitten. De leerkracht vraagt de leerlingen haar/hem te helpen het verhaal te vertellen. Vraag de leerlingen welke vertelplaat eerst komt, wat er op te zien is en ga zo verder totdat het hele verhaal is verteld.

Hang de tekeningen van de leerlingen in de juiste volgorde op zodat ze aan het verhaal herinnerd worden.

Materialen:

- Prikbord/lijn om tekeningen aan op te hangen (door school zelf te verzorgen)

Verdiepende laag

-

Er kunnen vele andere activiteiten worden gedaan die met het thema "ridders en kastelen" te maken hebben. Hieronder volgen er een aantal:

Zwaard van ridder Hoen maken: Van karton kunnen zwaarden worden geknipt. Deze kunnen de leerlingen zelf met aluminiumfolie inwikkelen zodat het ook echt op een zwaard lijkt en het heft kunnen de leerlingen zelf versieren.

Schild van ridder Hoen maken: Van karton kunnen schilden worden uitgeknipt. De leerlingen kunnen de schilden dan zelf beschilderen met onderwerpen over het kasteel of met een "wapen". Harnas van ridder Hoen maken: Van een zwarte/grijze vuilniszak kunt u een harnas maken. Knip aan de dichte onderzijde een halsopening en aan beide zijde van de zak een armsgat. Laat de leerlingen hierna de zakken beschilderen.

Hoofdbedekking: Er kan een kroon/jonkvrouw-hoedje worden geknutseld. Neem voor de kroon een rechte strook papier en laat de leerlingen hier versieringen op maken. Als deze klaar zijn kunt u ze op de grootte van de hoofden van de leerlingen maken. Voor het jonkvrouw-hoedje maakt u een kegel met een stukje stof dat uit het puntje komt. Ook deze kunnen de leerlingen zelf versieren.

Klinkertstraat 118 | 6433 PB | Hoensbroek | 045 5227272 | kasteelhoensbroek.nl